

УДК [821-322.2.091]:[821.163.41.09+821.161.2.09]
DOI <https://doi.org/10.32782/bsps-2025.1.6>

МАЛА ПРОЗА ВОЛОДИМИРА ДАНИЛЕНКА І МИЛОРАДА ПАВИЧА: МІСТИЧНЕ ЯК ЕЛЕМЕНТ НАРАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ ТЕКСТУ

Світлана Журба

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української та зарубіжної літератур
Криворізького державного педагогічного університету
просп. Університетський, 54, м. Кривий Ріг, Україна
orcid.org/0000-0002-6090-7742
e-mail: zss69@ukr.net

Анотація. У статті розглядаються особливості наративної стратегії малої прози сучасного українського письменника Володимира Даниленка та сербського прозаїка Милорада Павича. Постмодерністські тексти сучасних митців демонструють процес дифузії жанрових і стильових конструкцій: міфологічного, фантастичного, психологічного, історичного. Трансформуючи фольклорні образи, мотиви, сюжети, авторів, синтезуючи реальне та містичне, раціональне й ірраціональне, письменники розсувають межі новелістичного жанру, творячи картину екзистенційного буття людини.

Указано, що засобами творення надприродного, містичної дійсності в новелах Володимира Даниленка «Сон із дзьоба стрижа», «Черемхова віхола» є: переплетення світу реального та ірреального, стирається межа між сном і реальністю, сугестія. Акцентування на психологічних та емоційних станах героїв спрямоване на вплив на читача задля творення необхідного ефекту вербалізації. Містичну атмосферу новел підсилює оніричний простір, що є формою розвитку сюжету. Сни дають змогу розкрити внутрішній світ персонажів, передають їх потаємні почуття й передчуття, розшифровують авторський задум, дають змогу зрозуміти містичний компонент.

Зосереджено увагу на наративній стратегії оповідань «Дамаскин», «Скляний равлик» Милорада Павича, для яких характерні: нелінійність оповіді, гіпертекстуальність (оповідання для комп'ютера і циркуля), гра з текстом і читачем. Містичні елементи визначають наративність тексту, розширюють його рецепцію, залучають реципієнта до творчої співучасті інтелектуальної гри автора. Указано, що твори насичені містикою, знаками, які прочитуються в інтертекстуральному просторі літератури. Володимир Даниленко і Милорад Павич майстерно влітають у сюжетну канву фольклорні, міфологічні образи та символи, актуалізуючи містичний модус тексту.

Ключові слова: оповідання, новела, містичне, містичний елемент, оніричний простір, наративна стратегія, стильові особливості.

LITTLE PROSE OF VLADIMIR DANYLENKO AND MILORAD PAVICH: MYSTICAL AS AN ELEMENT OF NARRATIVE STRATEGY OF TEXT

Svitlana Zhurba

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian and Foreign Literature
Kryvyi Rih State Pedagogical University
Universytetskyi Ave., 54, Kryvyi Rih, Ukraine
orcid.org/0000-0002-6090-7742
e-mail: zss69@ukr.net

Abstract. The article deals with the peculiarities of the narrative strategy of small prose of the contemporary Ukrainian writer Vladimir Danylenko and the Serbian prose writer of Milourada Pavich. Postmodern texts of contemporary artists demonstrate the process of diffusion of genre and style constructions: mythological, fantastic, psychological, historical. Transforming folklore images, motives, plots, the authors, synthesizing the real and mystical, rational and irrational writers push the boundaries of the novelistic genre, creating a picture of existential existence of man.

It is stated that the means of creation of supernatural, mystical reality in the novels of Vladimir Danylenko “Dream from the beak of the Strizh”, “Cheremkhov Vihala” are: interlacing the world of real and unreal,

erased the boundary between sleep and reality, suggestia. The emphasis on the psychological and emotional states of the characters is aimed at influencing the reader to create the necessary effect of verbalization. The mystical atmosphere of the short stories enhances the onyric space, which is a form of plot development. Dreams allow you to reveal the inner world of the characters, convey their innermost feelings and anticipation, decipher the author's plan, allow you to understand the mystical component.

The focus on the narrative strategy of the stories "Damaskin", "Glass Snail" of Milourada Pavich, which is characterized by: nonlinearity of the story, hypertextuality (story for computer and compass), play with text and reader. The mystical elements determine the narrative of the text, expand its reception, attract the recipient in the creative complicity of the author's intellectual game. It is stated that the works are saturated with mysticism, signs that are read in the intertextual space of literature. Volodymyr Danilenko and Milorad Pavich skillfully weave folklore, mythological images and symbols into the plot canvas, actualizing the mystical modus of the text.

Key words: stories, novels, mystical, mystical element, onyric space, narrative strategy, stylistic features.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими завданнями. Сучасна проза використовує новаторські форми вираження, інтерпретуючи смислові й семіотичні коди тексту, міксуючи реальність та містику. Наративна стратегія твору визначається вибором певних засобів і прийомів, спрямованих на досягнення авторського задуму та читацької рецепції тексту. Проза українського митця Володимира Даниленка та сербського письменника Милорада Павича відзначається творчим експериментаторством, поєднанням реальності, фентезі, готики, мелодрами, поглибленим психологізмом, альтернативною інтерпретацією історії.

Наративна стратегія творення містичного в малій прозі визначається авторською інтерпретацією народних переказів та легенд, поєднанням реального й ірреального способу пізнання дійсності, переплетенням різних світів, свідомого та підсвідомого. Тема таємничого, загадкового, надприродного оприявлена в мистецьких та художніх творах, «містичне реалізується через зміст твору, його звучання, візуальність або настроєвість, форма його репрезентації – символи, яким властивий міфопоетичний характер» [12, с. 50]. Художнє осмислення містичного в оповіданнях та новелах Володимира Даниленка та Милорада Павича актуалізовано в поетикальній та імагологічній площинах, трансформації фольклорних сюжетів, наповненні традиційних міфологем авторським світорозумінням.

Аналіз основних досліджень і публікацій із зазначеної проблеми. Науковий дискурс містичного в українському літературознавстві представлений розвідками О. Вещикової, Н. Висоцької, О. Галича, О. Гольник, І. Качуровського, Ю. Кравченко, Н. Мафтин,

Р. Мниха, О. Червінської, О. Юрчук та ін. Українські дослідники Т. Бовсунівська, З. Гук, Ю. Ковбасенко, А. Татаренко, Ф. Штейнбук звертаються до осмислення жанрових особливостей, постмодерністської поетики прози Милорада Павича, акцентують на містичних елементах у романах. З. Гук, аналізуючи роман «Друге тіло», указує, що «демонічні персонажі, магічні обряди, містичні події, забезпечують інтелектуальну цікавість і дають змогу розгортати інтерпретаційні схеми» у творах митця [5, с. 28]. Жанрово-стильові особливості, стильовий синкретизм, нарація, інтертекстуальність, поетикальні доміанти новел та оповідань Володимира Даниленка стали предметом досліджень І. Бабиц, П. Білоуса, О. Бровко, О. Вещикової, Н. Заверталюк, Н. Зборовської, М. Лаврусенко, Я. Поліщука, В. Сірук, О. Федосій, О. Юрчук, Н. Яблонської та ін. Містичне, як елемент наративної стратегії малої прози Володимира Даниленка та Милорада Павича, у порівняльному аспекті залишається недостатньо вивченим.

Мета і завдання статті – дослідити елементи містичного в оповіданнях, новелах Милорада Павича та Володимира Даниленка; простежити оніричний простір як вияв ірреального; виявити спільне в способі передавання підґрунтя містичного та його функціональні можливості у творах.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Моделювання складних гносеологічних та онтологічних колізій у постмодерністських творах зумовлено трансформацією фольклорних, міфологічних, біблійних образів і мотивів, модифікацією новелістики, збагаченням змістоформи та розширенням меж виражальних можливостей

тексту. Репрезентація містичного в сучасній художній літературі пов'язана з ірраціональним осмисленням, суб'єктивною інтерпретацією знаків, символів, філософсько-естетичним осмисленням світу. (Пере)інтерпретація народних легенд, переказів, релігійних уявлень про світобудову у творах сучасних митців детерміновано інтуїтивно-емоційним сприйняттям певних явищ, індивідуально-авторською рефлексією буття людини.

Фольклорно-міфологічні елементи стилю Володимира Даниленка є засобом вираження світосприйняття митця, у якому поняття «магічності увиразнюється в контексті світоглядних засад українців через тісний взаємозв'язок міфологічних, релігійних уявлень з магією» [13, с. 82]. Містичні новели та оповідання творяться на перетині «світового магічного реалізму й української химерної прози» [13, с. 82], художня умовність яких виростає з української демонології – міфу, казки, переказу, бувальщини. Включення в сюжет оповідання «Черемхова віхола» сну головної героїні Юлії визначає наративну стратегію тексту. Письменник для психологізації образу дівчини використовує елемент містичного. Повідомлення про невідому хворобу, яка *«вчепилась до неї на Миколая»* [7, с. 28] і не відступає; портретна характеристика, художні деталі на початку твору натякають *«читачеві на безвиході її долі»* [10, с. 173]. Лікарі намагаються зробити все можливе, навіть використовують ароматерапію для зняття стресу, і пляшечка з *«ароматом черемшини, густим і запаморочливим»* [7, с. 30] впливає на юнку. Оніричний простір розширює містичний підтекст твору: у сні хвора дівчина радіє прогулянці схилами яру, який розташований біля лікарні, але весняна природа позначена трагічними нотками, адже *«курився гіркий дим», «диміла молода кашка нерозпущеного бузку», «з-під торішнього листя виткнулись анемони, наче хто розсипав великі сніжинки, над якими тріпотіли червоні метелики»* [7, с. 30–31]. Віщує біду і спів зозулі, який різко обірвався, а стежки в яру *«нагадують розірвані вісімки»* [7, с. 31]. Тут, серед черемхових кущів, дівчина зустрічає молодого чоловіка в білому вбранні, який називає себе «нареченим черемхової віхоли». Образ хлопця доповнений містичною ознакою – холодною рукою і перснем із каменем «котяче око». Слушною є думка Н. Коломі-

єць, яка вказує, що «містичні, недосяжні для розуміння та логічного осмислення процеси та явища зчитуються людиною як страховгенні ситуації, що є загрозою біологічному існуванню» [8, с. 195]. У народній міфології каменю «котяче око» приписують магічні властивості. Уважається, що він захищає людину від хвороб, смерті, а маги використовують його для очищення аури, звільнення від негативної енергетики та повернення віри у власні сили. Цвітіння черемхи, як і магічні властивості каменю «котяче око», у творі є символом життя, здоров'я, чому протистоїть важка хвороба, з якої прагне вирватись героїня.

Дослідниця О. Гольник указує, що для створення художнього образу письменники використовують тип містичного, який «дозволяє ірраціональне сприймати як реальне, уникаючи алегоричності та символічності» [4, с. 59]. Містичне в малій прозі Володимира Даниленка оприявнюється в снах, видіннях, «розкриває приховане несвідоме й увиразнює внутрішньо-психологічний хронотоп» [13, с. 63]. Сон Юлії настільки виразний, що дівчина сприймає його як провіщення, поганий знак, вважає, що це до неї приходила смерть. Батьки хочуть врятувати доньку, і за порадою лікаря батько наймає актора для втілення сну Юлії. Ця сентенція розгортається в сюжетну історію, увиразнену колоритними описами, ліричним відступом та загадковим образом із «нальотом таємничості, містичних алюзій» [1, с. 6]. Сонне видиво втілюється в реальність: на дні народження батькового друга Юлія зустрічається в зимовому саду з «нареченим черемхової віхоли», що позитивно впливає на здоров'я. Дівчина поступово одужує, набирається сил, мріє про ще одну зустріч із таємничим молодим чоловіком. Але бажана реальність виявляється неприємною і жорстокою дійсністю – сон підміняється правдоподібною копією (симулякром).

Переплітаючи сон і реальність, автор надає оповіді таємничості, що сприяє увиразненню сюжетно-композиційних можливостей тексту. Закохана Юлія думає, що сон матеріалізувався, але випадково зустрічає «нареченого» (його звати Сашко) з іншою. Він розповідає про сплановану батьком авантюру. Наслідки такого одкровення хлопця були трагічними для дівчини – вона втрачає будь-який сенс жити і помирає через десять днів, звинувачу-

ючи батька: *«Тату, тату, – сумно подивилася, як лютує за вікном завірюха, – ти можеш купувати дорогі автомобілі і найняти актора Сашу, але навіть ти не зможеш відкупити мене від смерті»* [7, с. 40]. Мотив трагічного завершення життя у творі акумульовано через знаки (*«зозуля протяжно закувала, але її спів обірвався»* [7, с. 30]), хлопець з холодною рукою, пророчий сон у контексті твору набуває містичного наповнення. Тема життя і смерті набуває містичного відтінку завдяки сну героїні й увиразнена авторським образом «нареченого черемхової віхоли».

Сербський письменник Милорад Павич в оповіданні для комп'ютера і циркуля «Дамаскин» інтерпретує історію про двох зодчих Йована Дамаскина та Йована Лествичника, які на замовлення шляхетного господаря пана Николича з Рудни будують палац і храм для його доньки Атилії. Алюзійно відсилаючи в назві оповідання до образу відомого діяча християнської церкви, духовного лідера руху проти іконоборства, поета з Дамаска – Іоанна Дамаскина (справжнє ім'я – Мансур), письменник «творить» його нову біографію. Атилія Николич, знайомлячись із зодчим Дамаскиним, відчуває близькість з ним. Виявляється, що він є уявним сином Атилії, яка чи то в сні, чи наяву вимріяла «свою дитину», виховувала, послала на навчання в школу, потім до Відня у військово-інженерне училище, щоб став будівничим і зводив красиві палаці. При зустрічі з будівничим Дамаскиним дівчина розповідає йому цю історію, але не дивує чоловіка своєю оповіддю. Містичним знаком, який поєднує зодчого й вимріяного сина Атилії є шрам у вигляді заплученого ока на його передпліччі. Вільне переміщення в часі та просторі, рівноправність реального та ірреального світу вказують на використання містичного в сюжетній канві твору.

Будівництво нового храму Введення Пресвятої Богородиці для вінчання панночки Атилії (Йованн Лествичник подав креслення трьох церков – із самшиту, каменю, небесний храм) також наповнено містичними знаками. Храм із самшиту росте відповідно до будівництва церкви з каменю і припиняє рости, коли пан Николич не заплатив будівельникам. Так само раптово відновлює свій ріст після того, як Атилія розраховується з боргами і вибачається перед будівничими. Храм із самшиту

символізує храм душі, який складається із земних думок та вчинків людини.

Містичні елементи визначають наративну стратегію тексту, адже «письменник вирішив використати вкраплення елементів історичного, міфологічних і фантастичних мотивів для зацікавлення читачів, які стануть співучасниками текстуальної гри» [5, с. 25]. Таку роль виконують в оповіданні листи: перший – це таємне послання на стелі збудованого будинку Дамаскина до Атилії, у якому він дає підказку в пошуках нареченого; другий – лист дівчини до батька, написаного під враженням від міста Кремс-мюнстер. Друге послання є частиною книги «Життєпис генерал-майора і кавалера Симеона, сина Стефана Пищевича (у роках 1744–1784)», виданої у Відні 1802 року. Опис того візиту до Кремс-мюнстера 1744 року: *«Слово в слово тут (у книзі – С. Ж.) було описано саме те, що відчула вона й про що потім написала батькові»* [11]. У творі переплітаються християнство і містицизм, що визначає індивідуально-авторську манеру письма, поетикальні особливості. Будівля храму для вінчання й містична зустріч нареченого розкривають таємничо-любовні стосунки між Дамаскиним, Атилією та Александром. Сюжетно-композиційну єдність оповідання для комп'ютера й циркуля забезпечують наскрізний мотив будівництва, виправлення батькових гріхів, гри чоловіка і жінки, таємниці. Любовний сюжет визначають стосунки чоловіка і жінки, які шукають пару. Переплітаючи історичний та символічний час, автор указує на нерозгадані коди всесвіту, у якому важливим є шлях до пізнання, самовдосконалення, шлях людини до Бога, до істини.

Пізнання людиною таємничого, надприродні можливості детерміновані через підсвідоме й реалізується в снах, що часто є віщими і містять певне застереження. «Сон із дзьоба стрижа» Володимира Даниленка має містичне наповнення, яке втілюється в реальність: батько в ніч вбивства вісімнадцятилітньої Лесі бачить сон, у якому пташка стриж допомагає пережити втрату доньки, а на сороковини покидає дім. Ці події відбуваються у сні: *«Все це мені приснилося, – здогадався чоловік, – дочка, її смерть і цей стриж...»* [7, с. 26], а вранці по телефону

йому сповідають про загибель доньки. Межа між сном і реальністю стирається, накладається одна на одну, утворюючи містичну дійсність. Прийом сновидіння дешифрує «віртуальну реальність», розширюючи простір за допомогою конструкції «текст у тексті», уявляє реально-ірреальну авторську модель зображення. Автор поєднує в оповіданні «Сон із дзьоба стрижа» «реально-побутове з умовно-образним, символічним, трансцендентним, виводить фантасмагоричні картини, які розгортаються через сновидіння» [1, с. 6], вдається до прийому змикання часу, оберненої перспективи. Акцентування на психологічних та емоційних станах героїв спрямоване на вплив на читача задля творення необхідного ефекту вербалізації.

Містична образність новел та оповідань «Сон із дзьоба стрижа» (пташка стриж є посередником між життям і смертю), «Коли запіють треті півні» (півень вранішнім співом провіщає зникнення нечистої сили), «Дегустації в будинку з химерами» (актуалізовано архетип мертвих душ), «Знімок з лемуром» (образ долі), «Слід у лататті» (гадюка, яка вночі перетворюється на жінку) Володимира Даниленка є важливим елементом наративної стратегії, рушійною силою сюжету. Містифікація дійсності, фантасмагоричні візії персонажів, вплив потойбічних сил, апокаліптична й демонічна символіка актуалізують фольклорний, міфологічний код новел українського письменника.

Милорад Павич у «Скляному равлику», осмислюючи бінарну опозицію «життя – смерть», що є однією з ознак міфомислення, перепрочитує історію Стародавнього Єгипту. Іменами героїв Хатшепсут та Сенмут автор відсилає до образів жінки-фараона та давньоєгипетського зодчого, розширюючи семантичний горизонт тексту-лабіринту. Таємнича істо-

рія стосунків жінки-фараона та архітектора, який побудував для Хатшепсут похоронний храм у Дер-ель-Бахрі, «відчитується» в «ієрогліфах на стінах та скульптурах, стаючи видимими і чутними», «символами пошуку таємниці, набувають ознак містичності» [6, с. 105]. Переміщення в просторі запальнички, свічки, білизни та інших речей указує не тільки на містичність, а й «хворобу» головних героїв – клептоманію. Постмодерністська стилістика малої прози Милорада Павича детермінована експериментаторством форми (оповідання для комп'ютера і циркуля), нелінійністю оповіді, ігровим принципом, залученням читача до активної співучасті у творенні тексту, містичними та фантастичними образами.

Висновки й перспективи подальших розробок. Трансформація фольклорних образів, використання містичного, інтерпретація вірувань, снів акумулюють авторську інтенцію, дешифрують текст, пояснюють філософський зміст новел. Текстуальне поле малої прози Милорада Павича та Володимира Даниленка наповнене метаморфозами, переміщенням у часі й просторі, фантастичними образами, за допомогою яких моделюється світ, формується екзистенційний хронотоп. Містичне актуалізує фольклорну основу текстів, трансформує міфологічні образи та сюжети, оприявнюється через сон. Перехрещення різних часопросторових площин, нелінійність оповіді, композиційна розкутість, драматизм у зображенні подій визначають стильову домінанту та наративну стратегію новел та оповідань сербського й українського письменників.

Мала проза Володимира Даниленка та Милорада Павича залишається предметом подальшої дослідницької роботи й відкриває перспективи для ґрунтовного вивчення інтертекстуальних зв'язків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білоус П. Між першою та останньою чашкою кави. Даниленко В. Сон із дзьоба стрижа : оповідання. Львів : ЛА «Піраміда», 2007. С. 4–16.
2. Вещикова О.С. Категорія містичного: науковий дискурс і репрезентація в сучасній прозі. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Філологія. 2017. № 76. С. 129–133.
3. Вещикова О.С. Наративні стратегії містичного у художньому творі (на матеріалі прози В. Шевчука, Г. Пагутяк, В. Даниленка) : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.06; 035. Запоріжжя, 2017. 228 с.
4. Гольник О.О. Художні прийоми містичного (на матеріалі романів О. Ільченка «Місто з химерами» та В. Даниленка «Кохання в стилі бароко»). Наукові праці: науково-методичний журнал. Серія: Філологія. Літературознавство. 2016. Т. 276. Вип. 264. С. 58–63.
5. Гук З. Містичні елементи в романі «Друге тіло» Милорада Павича. Причорноморські філологічні студії. 2024. № 5. С. 23–29.

6. Гук З. Оповідання М. Павича «Скляний слимак» як формальний і наративний лабіринт. *Молодий вчений*. 2020. № 1 (77). С. 102–106.
7. Даниленко В.Г. Сон із дзьоба стрижа : оповідання. Львів : ЛА «Піраміда», 2007. 384 с.
8. Коломієць Н.Є. Мала проза Гі де Мопассана: образно-стильові модули містичного. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2024. № 66. С. 194–197.
9. Кравченко Ю.В. Жанрово-стильова парадигма сучасного українського містичного оповідання ХХІ століття. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2023. Вип. 1 (99). С. 27–38.
10. Лаврусенко М. Жанрово-стильові особливості оповідання Володимира Даниленка «Черемхова віхола». *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2012. № 3 (238). Ч. II. С. 171–177.
11. Павич М. Дамаскин / пер. з сербськ. О. Микитенко. URL: http://ae-lib.org.ua/texts/pavic_damaskin_ua.htm
12. Юрчук О.О., Чаплінська О.В. Поетика містичного в художній літературі: теоретичний аспект. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2024. Вип. 2 (103). С. 42–52.
13. Яблонська Н.М. Постмодерністський дискурс художньої прози Володимира Даниленка : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01. Тернопіль, 2017. 197 с.

REFERENCES

1. Bilous, P. (2007). Mizh pershoiu ta ostannoju chashkoiu kavy [Between the first and last cup of coffee]. *Danylenko V. Son iz dzoba stryza : opovidannia*. Lviv : LA "Piramida". Pp. 4–16. [in Ukrainian].
2. Veshchikova, O.S. (2017). Kategoriia mistychnoho: naukovyi dyskurs i reprezentatsiia v suchasni prozi [The Category of Mystical: the Scholar Discourse and Representation in the Contemporary Prose]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Serii: Filolohiia*, № 76, pp. 129–133. [in Ukrainian].
3. Veshchikova, O.S. (2017). Naratyvni stratehii mistychngho u khudozhnomu tvori (na materialy prozy V. Shevchuka, H. Pahutiak, V. Danylenka) [Creative strategies of the mystical in the work of art (based on the material of prose by V. Shevchuk, H. Pahutiak, V. Danylenko)] (PhD thesis). Zaporizhzhja [in Ukrainian].
4. Holnyk, O.O. (2016). Khudozhni pryiony mistychnoho (na materialy romaniv O. Ilchenka "Misto z khymeramy" ta V. Danylenka "Kokhannia v styli baroko"). [The Artistic Techniques of "Mystical" (Based on the Novels by A. Ilchenko "The City with Chimeras" and V. Danilenko, "Love in Baroque Style")]. *Naukovi pratsi: naukovometodychnyi zhurnal. Serii: Filolohiia. Literaturoznavstvo*, vol. 276, iss. 264, pp. 58–63. [in Ukrainian].
5. Huk, Z. (2024). Mistychni elementy v romani «Druhe tilo» Mylorada Pavycha [Mystical elements in the novel "Second Body" by Milourad Pavich]. *Prychornomorski filolohichni studii*, №5, pp. 23–29. [in Ukrainian].
6. Huk, Z. (2020). Opovidannia M. Pavycha «Sklianyi slymak» yak formalnyi i naratyvnyi labirynt [M. Pavich's story "Glass Snail" as a formal and narrative maze.]. *Molodyi vchenyi*, № 1 (77), pp. 102–106. [in Ukrainian].
7. Danylenko, V.H. (2007). Son iz dzoba stryza : opovidannia [Sleep from the beak of a haircut]. Lviv : LA "Piramida". [in Ukrainian].
8. Kolomiiet, N.Ie. (2024). Mala proza Hi de Mopassana: obrazno-stylovi modusy mistychnoho [Small prose Hi de Mopassana: figuratively stylistic modules of mystical]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii : Filolohiia*, № 66, pp. 194–197. [in Ukrainian].
9. Kravchenko, Yu.V. (2023). Zhanrovo-stylova paradyhma suchasnoho ukrainskoho mistychnoho opovidannia ХХІ stolittia [Genre-style paradigm of the modern Ukrainian mystical story of the 21st century]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Filolohichni nauky*, vyp. 1 (99), pp. 27–38. [in Ukrainian].
10. Lavrusenko, M. (2012). Zhanrovo-stylovi osoblyvosti opovidannia Volodymyra Danylenka "Cheremkhova vikhola" [The genre-style features of Vladimir Danylenko's story "Cheremkhov Vihola"]. *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka*, № 3 (238), ch. II, pp. 171–177. [in Ukrainian].
11. Pavych M. Damaskyn / per. z serbsk. O. Mykytenko. [Damaskin]. URL: http://ae-lib.org.ua/texts/pavic_damaskin_ua.htm [in Ukrainian].
12. Yurchuk, O.O., Chaplinska, O.V. (2024). Poetyka mistychnoho v khudozhnii literaturi: teoretychnyi aspekt [Mystical poetics in fiction: Theoretical aspect]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Filolohichni nauky*, vyp. 2 (103), pp. 42–52. [in Ukrainian].
13. Yablonska, N.M. (2017). Postmodernistskyi dyskurs khudozhnoi prozy Volodymyra Danylenka [Postmodern discourse of Vladimir Danylenko's artistic prose]: dys. ... kand. filol. nauk : 10.01.01. Ternopil. [in Ukrainian].